

Uz sākumlapu>Prasības iesniegšana tiesā>Kur un kā>Procentu likmes

Procentu likmes

Portugāle

1 Vai attiecīgajā dalībvalstī ir paredzēti "likumiskie procenti"? Ja tā, kā šajā dalībvalstī tiek definēts termins "likumiskie procenti"?

Likumiskie procenti

Jā, Portugāles tiesību aktos ir paredzētas likumā noteiktās procentu likmes.

Procentus var noteikt puses vai likums. Kad procentus nosaka puses, tos dēvē par līgumā paredzētajiem procentiem. **Kad procentus nosaka likums, tos dēvē par likumā noteiktajiem procentiem.**

Līgumā paredzētie un likumā noteiktie procenti var būt piemērojami **civiltiesību vai komerciesību** subjektiem.

Procentu nolūks

Vispārīgi runājot, pastāv divi procentu veidi — aizdevuma lietošanas procenti (piemēram, par aizdevumu maksājami procenti) un soda procenti (piemēram, procenti saistību nepildīšanas gadījumā).

Likumā noteiktie procenti par saistību nepildīšanu

Kad debitors **nepilda finanšu saistības**, vispārējs noteikums ir tāds, ka **par saistību nepildīšanu maksājamā kompensācija ir likumā noteiktie procenti**, ko aprēķina, sākot ar debitora saistību nepildīšanas datumu. Finanšu saistības ir pienākums maksāt naudu otrai pusei.

Saistību nepildīšanas laiks

Uzskatāms, ka debitors nepilda saistības, tiklīdz viņš ar tiesas palīdzību vai ārpus tiesas ceļā ticis informēts par nepieciešamību pildīt saistības.

Tomēr ir trīs gadījumi, kuros uzskatāms, ka debitors nepilda saistības, pat ja viņš nav ticis informēts:

ja saistībām tika noteikts fiksēts periods;

ja saistības radušās prettiesiskas darbības rezultātā;

ja debitors izvairās no paziņojuma; šajā gadījumā tiek uzskatīts, ka debitors ticis informēts datumā, kurā viņam parasti tiktu izsniegts paziņojums.

Ja kredīts ir nelikvids, saistību nepildīšana netiek fiksēta, līdz kredīts kļūst likvids, ja vien nelikviditāte nav debitora vaina. Ja debitors ir atbildīgs par prettiesisku darbību vai risku, tiek uzskatīts, ka viņš nepilda saistības no datuma, kurā viņam tika izsniegts oficiāls paziņojums, ja vien jau nav konstatēta saistību nepildīšana saskaņā ar šī punkta pirmās daļas noteikumiem.

Kredīta procentu dzēšana vai atcelšana

No brīža, kad piemērojami kredīta procenti, tie ne vienmēr ir atkarīgi no kredīta pamatsummas. Procentus un pamatsummu var pārnest vai atcelt vienu bez otra.

Daļēju maksājumu novirzīšana

Valsts tiesību aktos attiecībā uz maksājumu novirzīšanu paredzēti šādi noteikumi:

(i) kad debitoram papildus kapitālam jāsedz izmaksas vai procenti vai jāizmaksā kompensācija kreditoram saistību nepildīšanas dēļ, maksājums, kas nav pietiekams pilnas summas segšanai, tiks pieskaitīts izmaksām, kompensācijai, procentiem un kapitālam minētajā secībā;

(ii) novirzīšanu kapitālam var veikt tikai pašu pēdējo, ja vien kreditors nepiekrīt citai kārtībai.

Saliktie procenti

Noteiktos gadījumos parastajiem procentiem var uzkrāties soda procenti (saliktie procenti).

Lai procentiem uzkrātos papildu procenti, jārodas kādai no tālāk minētajām situācijām.

Debitors ar tiesas palīdzību jāinformē, ka uzkrātie procenti jāpārvērš kapitālā, vai debitoram jāmaksā procenti saskaņā ar kapitalizācijas sodu.

Pārvērst kapitālā var tikai procentus, kas atbilst vismaz viena gada periodam. Šie salikto procentu ierobežojumi nav piemērojami, ja tie pārkāpj nozares konkrētos noteikumus vai praksi (piemēram, ja aizdevumus piešķirušas finanšu iestādes, uz kurām attiecas īpaši noteikumi).

Valsts judikatūra nosaka, ka soda procentiem nevar uzkrāties soda procenti. Līdz ar to likumā noteiktajiem procentiem, kuri nav samaksāti finanšu saistību nepildīšanas dēļ, principā nevar uzkrāties procenti. Tas neskar nekādu šīs intepretācijas variantu judikatūrā un likuma sniegto iespēju piemērot obligāto soda naudu, kad naudas summas apmaksā tiek pieprasīta tiesas sprieduma ceļā.

2 Ja atbilde ir "jā", kāds ir likumisko procentu apmērs/likme un tiesiskais pamats? Ja ir paredzētas dažādas likumisko procentu likmes, no kādiem apstākļiem un nosacījumiem ir atkarīga to piemērošana?

Likumā noteiktās procentu likmes atšķiras atkarībā no tā, vai tās ir saistītas ar **civiltiesību subjektu** vai **komerciesību subjektu procentiem**.

Likumā noteiktie civiltiesību subjektu procenti

Likumā noteiktos civiltiesību subjektu procentus nosaka kopīgais ministrijas (tieslietu un finanšu ministru) rīkojums (*Portaria*) saskaņā ar Portugāles Civilt kodeksa (*Código Civil*) 449. panta 1. punktu. Šā teksta sagatavošanas laikā civiltiesību subjektu procentu likmes noteica 2003. gada 8. aprīļa Ministru rīkojums Nr. 291/03, kas joprojām ir spēkā.

Likumiskie komerciālie procenti

Likumiskos komerciālos procentus par neatmaksāto kredītu parasti maksā komercsabiedrības, atsevišķi uzņēmumi vai juridiskās personas un it īpaši par kredīta veidiem, kas norādīti tālāk minētajā 2013. gada 10. maija Dekrētlukumā Nr. 62/2013.

Likumiskos komerciālos procentus nosaka kopīgais ministrijas (tieslietu un finanšu ministru) rīkojums saskaņā ar Portugāles Komerckodeksa (*Código Comercial*) 102. panta 3.-5. punktu. Šā teksta sagatavošanas laikā komerciesību subjektu procentu noteikšanu reglamentēja 2013. gada 26. augusta Ministrijas rīkojums Nr. 277/13, saskaņā ar kuru komerciesību subjektu procentu likmes tiek noteiktas reizi divos gados.

Apmēru katrā 2013. gada 26. augusta Ministrijas rīkojumā Nr. 277/13 minētajai procentu likmei nosaka Valsts kases un finanšu ģenerāldirektorāta (*Direcção Geral do Tesouro e Finanças*) paziņojums, kas līdz katra gada 15. janvārim un 15. jūlijam tiek publicēts Republikas dienasgrāmatas 2. sērijā.

2013. gada 26. augusta Ministrijas rīkojums Nr. 277/13 paredz divas komerciesību subjektu procentu soda likmes, kas atšķiras atkarībā no attiecīgajiem darījumiem.

Pirmā ir procentu likme, kas piemērojama maksājumu kavējumiem komercdarījumos uzņēmumu starpā vai uzņēmumu un publisku organizāciju starpā, un to paredz 2013. gada 10. maija Dekrētlukums Nr. 62/2013.

Otrā ir papildu soda procentu likme, kas piemērojama citām darbībām un saistīta ar kredītu, kas jāatmaksā komercsabiedrībām, atsevišķiem uzņēmumiem vai juridiskām personām, un to paredz Portugāles Komerckodeksa 102. panta 3. punkts.

Likumā noteiktās civiltiesību subjektu un komerciesību subjektu procentu likmes laika gaitā mainās. Tāpēc, aprēķinot procentus, jāņem vērā dažādas likmes, kas piemērojamas katrai saistību nepildīšanas perioda daļai.

Praktisku apsvērumu dēļ šeit minētas tikai pēdējo gadu likumā noteiktās procentu likmes. Šīs faktu lapas saturs ir paredzēts tikai informatīviem nolūkiem, un tas neaizstāj iepazīšanos ar katrā konkrētajā gadījumā piemērojamo valsts tiesību aktu regulējumu.

Papildus likumā noteiktajiem procentiem tiek piemēroti obligāti papildu procenti 5 % apmērā, ja naudas summas samaksa tiek norīkota ar tiesas spriedumu.

Šajā gadījumā tiks automātiski noteikta parāda procentu likme — 5 % gadā (šajā saistībā nav nepieciešams neviens cits tiesas nolēmums), skaitot no sprieduma spēkā stāšanās datuma. Šī obligātā soda nauda saskaņā ar Portugāles Civilkodeksa 829.a panta 4. punktu nepieciešamības gadījumā tiek pieskaitīta soda procentiem vai nesamaksātajai kompensācijai.

Likumā noteiktie procenti no 1980. gada 5. augusta līdz šodienai

No 1980. gada 5. augusta līdz 1983. gada 22. maijam [(1021 diena) — 1980. gada 24. jūnija Dekrētlukums Nr. 200-C/80 un 1980. gada 31. jūlija Ministrijas rīkojums Nr. 447/80]	15 %
No 1983. gada 23. maijam līdz 1987. gada 28. aprīlim [(1437 dienas) — 1983. gada 18. maija Ministrijas rīkojums Nr. 581/83]	23 %
No 1987. gada 29. aprīļa līdz 1995. gada 29. septembrim [(3076 dienas) — 1987. gada 24. aprīļa Ministrijas rīkojums Nr. 339/87]	15 %
No 1995. gada 30. septembrim līdz 1999. gada 16. aprīlim [(1295 dienas) — 1995. gada 25. septembra Ministrijas rīkojums Nr. 1171/95]	10 %
No 1999. gada 17. aprīļa līdz 2003. gada 30. aprīlim [(1437 dienas) — 1999. gada 12. aprīļa Ministrijas rīkojums Nr. 263/99]	7 %
No 2003. gada 1. maija [(1475 dienas) — 2003. gada 8. aprīļa Ministrijas rīkojums Nr. 291/03]	4 %

Likumisko komerciālo procentu likmes no 1995. gada 28. septembra līdz šodienai

No 1995. gada 28. septembra līdz 1999. gada 16. aprīlim [— 1995. gada 23. septembra Ministrijas rīkojums Nr. 1167/95]	15 %
No 1999. gada 17. aprīļa līdz 2004. gada 30. aprīlim [— 1999. gada 12. aprīļa Ministrijas rīkojums Nr. 262/99]	12 %
No 2004. gada 1. oktobra līdz 2004. gada 31. decembrim [2004. gada 30. oktobra Valsts kases ģenerāldirektorāta (<i>Direcção-Geral do Tesouro (DGT)</i>) Paziņojums Nr. 10097/04]	9,01 %
2005. gada pirmajā pusē [19. jūlija Ministrijas rīkojums Nr. 597/2005 un 2005. gada 14. janvāra <i>DGT</i> Paziņojums Nr. 310/2005]	9,09 %
2005. gada otrajā pusē [2005. gada 10. jūlija <i>DGT</i> Paziņojums Nr. 6923/2005]	9,05 %
2006. gada pirmajā pusē [2006. gada 11. janvāra <i>DGT</i> Paziņojums Nr. 240/2006]	9,25 %
2006. gada otrajā pusē [2006. gada 10. jūlija <i>DGT</i> Paziņojums Nr. 7706/2006]	9,83 %
2007. gada pirmajā pusē [2007. gada 5. janvāra <i>DGT</i> Paziņojums Nr. 191/2007]	10,58 %
2007. gada otrajā pusē [2007. gada 30. jūlija Valsts kases un finanšu ģenerāldirektorāta (<i>Direcção-Geral do Tesouro e Finanças (DGTF)</i>) Paziņojums Nr. 13665/2007]	11,07 %
2008. gada pirmajā pusē [2008. gada 29. janvāra <i>DGTF</i> Paziņojums Nr. 2152/2008]	11,20 %
2008. gada otrajā pusē [2008. gada 14. jūlija <i>DGTF</i> Paziņojums Nr. 19995/2008]	11,07 %
2009. gada pirmajā pusē [2009. gada 14. janvāra <i>DGTF</i> Paziņojums Nr. 1261/2009]	9,50 %
2009. gada otrajā pusē [2009. gada 10. jūlija <i>DGTF</i> Paziņojums Nr. 12184/2009]	8 %
2010. gada pirmajā pusē [2010. gada 4. janvāra <i>DGTF</i> Paziņojums Nr. 597/2010]	8 %
2010. gada otrajā pusē [2010. gada 12. jūlija <i>DGTF</i> Paziņojums Nr. 13746/2010]	8 %
2011. gada pirmajā pusē [2011. gada 21. janvāra <i>DGTF</i> Paziņojums Nr. 2284/2011]	8 %
2011. gada otrajā pusē [2011. gada 14. jūlija <i>DGTF</i> Paziņojums Nr. 14190/2011]	8,25 %
2012. gada pirmajā pusē [2012. gada 17. janvāra <i>DGTF</i> Paziņojums Nr. 692/2012]	8 %
2012. gada otrajā pusē [2012. gada 24. jūlija <i>DGTF</i> Paziņojums Nr. 9944/2012]	8 %
2013. gada pirmajā pusē [2013. gada 11. jūlija <i>DGTF</i> Paziņojums Nr. 584/2013]	7,75 %
2013. gada otrajā pusē Darījumi, kuriem piemērojams Dekrētlukums Nr. 62/2013 [2013. gada 17. septembra <i>DGTF</i> Paziņojums Nr. 11617/2013]	8,50 %
Citi darījumi [2013. gada 23. augusta <i>DGTF</i> Paziņojums Nr. 10478/2013]	7,50 %
2014. gada pirmajā pusē Darījumi, kuriem piemērojams Dekrētlukums Nr. 62/2013	8,25 %
Citi darījumi [2014. gada 24. janvāra <i>DGTF</i> Paziņojums Nr. 1019/2014]	7,25 %
2014. gada otrajā pusē Darījumi, kuriem piemērojams Dekrētlukums Nr. 62/2013	8,15 %
Citi darījumi [2014. gada 16. jūlija <i>DGTF</i> Paziņojums Nr. 8266/2014]	7,15 %
2015. gada pirmajā pusē Darījumi, kuriem piemērojams Dekrētlukums Nr. 62/2013	8,05 %

Citi darījumi [2015. gada 19. janvāra DGTF Paziņojums Nr. 563/2015]	7,05 %
2015. gada otrajā pusē Darījumi, kuriem piemērojams Dekrētlukums Nr. 62/2013	8,05 %
Citi darījumi [2015. gada 14. janvāra DGTF Paziņojums Nr. 7758/2015]	7,05 %
2016. gada pirmajā pusē Darījumi, kuriem piemērojams Dekrētlukums Nr. 62/2013	8,05 %
Citi darījumi [2016. gada 6. janvāra DGTF Paziņojums Nr. 890/2016]	7,05 %
2016. gada otrajā pusē Darījumi, kuriem piemērojams Dekrētlukums Nr. 62/2013	8,00 %
Citi darījumi [2016. gada 30. jūnija DGTF Paziņojums Nr. 86741/2016]	7,00 %
2017. gada pirmajā pusē Darījumi, kuriem piemērojams Dekrētlukums Nr. 62/2013	8,00 %
Citi darījumi [2017. gada 3. janvāra DGTF Paziņojums Nr. 2583/2017]	7,00 %
2017. gada otrā puse Darījumi, kuriem piemērojams Dekrētlukums Nr. 62/2013	8,00 %
Citi darījumi [2017. gada 29. jūnija DGTF Paziņojums Nr. 8544/2017]	7,00 %
2018. gada pirmā puse Darījumi, kuriem piemērojams Dekrētlukums Nr. 62/2013	8,00 %
Citi darījumi [2018. gada 3. janvāra DGTF Paziņojums Nr. 1989/2018]	7,00 %
2018. gada otrā puse Darījumi, kuriem piemērojams Dekrētlukums Nr. 62/2013	8,00 %
Citi darījumi [2018. gada 28. jūnija DGTF Paziņojums Nr. 9939/2018]	7,00 %
2019. gada pirmā puse Darījumi, kuriem piemērojams Dekrētlukums Nr. 62/2013	8,00 %
Citi darījumi [2019. gada 2. janvāra DGTF Paziņojums Nr. /2019]	7,00 %
2019. gada otrā puse Darījumi, kuriem piemērojams Dekrētlukums Nr. 62/2013	8,00 %
Citi darījumi [DGTF Paziņojums Nr. 11571/2019]	7,00 %
2020. gada pirmā puse Darījumi, kuriem piemērojams Dekrētlukums Nr. 62/2013	8,00 %
Citi darījumi [DGTF Paziņojums Nr. 1568/2020]	7,00 %
2020. gada otrā puse Darījumi, kuriem piemērojams Dekrētlukums Nr. 62/2013	8,00 %
Citi darījumi [DGTF Paziņojums Nr. 1568/2020]	7,00 %
2021. gada pirmā puse Darījumi, kuriem piemērojams Dekrētlukums Nr. 62/2013	8,00 %
Citi darījumi [DGTF Paziņojums Nr. 1568/2021]	7,00 %

3 Attiecīgos apstākļos – vai ir pieejama papildu informācija par to, kā aprēķina likumiskos procentus?

Papildinformācija par likumā noteiktās procentu likmes aprēķināšanu atrodama Tieslietu ministrijas Valsts kases un finanšu ģenerāldirektorāta tīmekļa vietnē.

<http://www.dgft.pt/aviso-e-circulares/taxas-de-juros-moratorios>

4 Vai internetā var brīvi piekļūt minētajam tiesiskajam pamatam?

Tiešsaistes piekļuve atbildē uz 3. jautājumu minētajai tīmekļa vietnei ir bez maksas.

Saistītie tiesību akti

Civilkodekss https://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=775&tabela=leis

Komerckodekss https://www.igf.gov.pt/leggeraldocs/CODIGO_COMERCIAL_LIVRO_1.htm

Ministrijas īstenošanas rīkojums Nr 291/2003 <https://dre.pt/pesquisa/-/search/223663/details/maximized>

Brīdinājums

Šajā faktu lapā ietvertā informācija ir vispārīga un nav izsmejoša. Tā nav saistoša kontaktpunktam, Eiropas Tiesiskās sadarbības tīklam civillietās un komercietās, tiesām vai jebkurām citām personām. Tā neaizstāj iepazīšanos ar piemērojamo spēkā esošo tiesību aktu regulējumu.

Lapa atjaunināta: 20/08/2021

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.